

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.

Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

SLS.

Bili so čast, ko je imela sedanja SLS v razcepljeni Sloveniji vso moč in se je njen načelnik menoval nekronani poglavar Kranjske. V raznih deželnih zborih je predstavljala slovenski narod napram tuji vladi in tuji sodeželanom. Prav tako tudi na Dunaju v parlamentu, kjer se je moral izraziti naprednjak, zastopnik Ljubljane nasloniti na druge Jugoslovane in na Čeha.

Do te skoro neomejene moči sta stranki pripomogla dva momenta. Prvi je: globoko verni čut našega ljudstva, ki je predstavljatelj vere t. j. duhovnikom skoro bi rekli slepo udano. Maršikdo, ki ne pozna naših razmer in bi sočlil po tem, da je naš narod volil samo takozvane klerikalce za poslance, da je tudi naše ljudstvo zaslepljeno, neorjenitirano, nazadnjaško, kratkomočno — klerikalno — ta bi se briko motil. V resnici je naše ljudstvo že v prejšnji državi stalo glede izobrazbe in zavednosti visoko nad drugimi avstrijskimi narodi. Prekašali so ga v tem oziru samo Čehi, Nemci pa so stali daleko za njim. — Drugi važen moment je pa gospodarsko in prosvetno delo stranke med ljudstvom v prejšnji dobi. Medtem ko so drugi ali akademsko razpravljali o klerikalizmu, ali pa zavražali po časopisju, je stranka delala in sicer prav veliko delala na gospodarskem in kulturnem polju. Njeno organizirano delo je rodilo ne samo gospodarski in kulturni, ampak tudi politični uspeh. To je bila predvsem zasluga pokojnega dr. Kreka, ki je znal gospodarsko in kulturno delo organizirati ter si vzgojiti dobre delavce na obeh poljih.

Tako je bilo do vojne, do osvobodjenja. Osvobodjenje pa je še mnogo bolj presenetilo to stranko, kakor pa druge. Prišlo je prehitro in v tako velikem in globokem obsegu, kakor ni nihče pričakoval. Presenetilo je SLS stranko tembolj, ker jo je bilo zalotilo najmanj pripravljenost in pa, ker se je bila stranka preveč eksponirala po svojih voditeljih za vojno proti Srbiji. K sreči je bila v njej že preje nastopila cepitev. Ženjalni in dalekovidni dr. Krek se je bil namreč končno lečil od ekstremnih voditeljev ter hodil z dr. Korošcem in nekaterimi pristajali svojo pota. Tako je bila v usodepolnih trenutkih ob osvobodjenju vsaj peščica ljudi v tej stranki, ki so se sami prilagodili razmeram in skušali tudi strankino taktiko spraviti v soglasje z novimi dejstvi. Čez noč so postali — iz najstrastnejših Savlov — najzgodnejši Pavli in so skušali pokriti strankine nekdane grehe s plaščem pozabljenosti. Ker je bilo ob osvobodjenju in še nekaj mesecev potem navdušenje tako veliko in ogromno, kakor ni nikdo pričakoval in pa ker je bila obilica nujnih in važnih poslov, zato se ni nihče dosti brigal za take grehe preteklosti, posebno pa še zato ne, ker so bili glavni krivci pomrli, ali pa zginiti preko meje.

Pa prišla je doba iztrevljenja in mirnejšega prevdanka. SLS je videla in avidele, da ne pride v novih razmerah nikoli več do tistega sijaja in moči, kakor jo je imela pod Dunajem. Obenem je pa mislila, da so njena neravna posebno častna dejanja ob izbruhu vojne in med vojno že docela pozabljena. Zato se je začela njena ljubezen do nove države čudno ohlajati se v dobi, ko je imela zastopnike v vladi. Ker je avidele, da se v Beogradu ne bo mogla nikoli uveljaviti stalno, zato je hotela vsaj doma pritegniti na sebe vso oblast in moč, da bi bila Slovenija nekaka država v državi in seveda izključno domena SLS. Srbija bi naj bila samo zato tu, da nas štiti pred sovražnikom in pa, če bi bilo ravno potreba, da plača deficite.

Iz lahkoumljivih vzrokov pa vladajoče stranke niso mogle kaj takega pripustiti. Zato je prišla SLS v opozicijo. In s tem je dobilo seveda nove smerice tudi njeno časopisje, ki je med narodom zelo razširjeno. Da bi se vsaj nekoliko okrepila in vzdržala na površju, je stranka začela uganjati najgrš demagogijo povsod; in shodili in v časopisju. Ta demagogija seveda ni popustila, ampak se je v zadnjem času še stopnjevala. SLS je šla celo tako daleč, da izrabila samoobsebi umerno ne ravno rožnate povojne razmere pri svojih pristajalcih v to, da naravnost ščuva brate Slovence proti bratom Srbom, da skuša svojim ljudem to, tako težko in s tolikimi žrtvami priborjeno državo iz svobodo omrčiti in osvojevali. Zakaj

Vprašanje Delte in Baroša.

Beograd, 8. marca. (Z) Danes ob 11. ure dop. do 2. pop. se je vršila v ministrstvu zunanjih del seja komisije za razmejitve z Reko pod predsedstvom dr. Matka Laginje.

Sušak, 8. marca. (Z) Danes dopoldne sta došla sem poljedelski minister in pokrajinski namestnik dr. Simić v spremstvu nekaterih uradnikov. Na Sušak je prispelo danes 150 akademikov iz Ljubljane, ki so priredili manifestacije v osvobojenem mestu.

Opatija, 8. marca. (Izv.) Sinočna seja paritetne komisije se je končala ob 19.30. Na seji so se delegati zedinili glede skupnega komuniqueja, v katerem se ugotavlja prisotnost vseh delegatov in generalnega tajnika senatorja Casati. Predsednik komisije Quartieri je v imenu italijanske delegacije potrdil svoje izjave z ozirom na rezervno jugoslovanske delegacije z dne 3. t. m. t. i. Italija je izpolnila odredbe št. inarhe-ritskih konvencij. Predsedniku delegacije kraljevine SHS ne more dati drugega odgovora, pridržuje pa si pravico, da pove nove izjave na prihodnji seji.

Ekspozé fin. ministra Stojadinovića.

Beograd, 8. marca. (B) »Tribuna« poroča iz Novega Sada: Minister financ g. dr. Stojadinović je podal v mestni hiši ekspozé novosadskim trgovcem in bankirjem. V svojem ekspozéju je posebno naglašal, da se dinar stanovitno popravlja in da pričakuje najboljših rezultatov. Dohodki postajajo vedno večji in varčevanje se

Pred zaključkom se je komisija odobrila nekatere dogovore glede prometa med Reko in Sušakom.

Opatija, 8. marca. (Izv.) Predsednik jugoslovanske delegacije dr. Ot. Rybač pričakuje nova navodila od svoje vlade.

Opatija, 8. marca. (Izv.) Min. predsednik Mussolini odobrava v posebnem pismu stališče italijanske delegacije napram rezervi jugoslovanskih delegatov.

Sušak, 8. marca. (Z) Dočim so člani paritetne komisije nadaljevali svoje delo, so konferirali na Reki železniški eksperti Testadori, inž. Sicuranza, Popović in Derbec o ureditvi prometa. Danes dopoldne so konferirali naši eksperti z italijanskimi eksperti za sistematizacijo luke. Podkomisija reških ekspertov dela zelo živahno. General Mazzucco je obiskal danes sejo te podkomisije in nato v spremstvu majorja karabinierov, Masse, obšel celo obal. Informiral se je tudi o incidentih, ki so se dogajali te dni na Reki ter je izdal potrebne odredbe za ohranitev javnega mira in reda.

Konferenca v Nišu.

Beograd, 8. marca. (Z) Na predsedništvu vlade se je vršila včeraj konferenca, kateri so prisostvovali ministrski predsednik Pašić, minister zunanjih del dr. Ninčić, dalje Vujčić, Lazarević in Lazić, ki je včeraj dopotoval iz Niša. Gospod Lazić je kot član naše delegacije za pogajanja z Bolgarijo v Nišu poročal obširno o delu niške konference in o rezultatih, ki so dosedaj doseženi. Ker so se glasom tega poročila v raznih vprašanjih pojavila različna mnenja, radi ka-

stopnjema uvaja. Minister dr. Stojadinović je izjavil tudi to, da ne bo dovolil tiskanja novih bankovcev. Njegov izbrni ekspozé je bil sprejet z burnim odobravanjem. Za njim je govoril predsednik trgovske zbornice g. Kosta Milosavljević, ki je zahteval, da se plačevanje dolgov v inozemstvu vrši v dinarjih.

terih je polkovnik g. Petrov odpotoval včeraj v Sofijo po nova navodila, so tudi g. Lazić bila dana nova navodila za nadaljnja pogajanja. Ta navodila se tičejo vprašanj zaupnega značaja, predvsem pa zasledovanja in kaznovanja zločincev, ki so dosedaj izvrševali razna hudodelstva na našem ozemlju, na to pa pobegnili v Bolgarsko, kjer so se popolnoma brezskrbno odhljavali. Gospod Lazić je že sinoči odpotoval v Niš.

Razpust trgovske zbornice v Sarajevu.

Sarajevo, 8. marca. (B) Po nalogu ministrstva trgovine in industrije je pokrajinska uprava za Bosno in Hercegovino razpustila včeraj trgovsko in obrtno zbornico v Sarajevu. S tem so razveljavljene obenem zadnje volitve in postavljeni komisarij, in sicer za komisarija trgovske zbornice g. Marčep, za komisarija obrtno zbornice pa g. Sočo.

tako ostudno pisati proti naši državi in proti Srbom ni mogel doslej še noben list, posebno ne slovenski. V zadnji dobi je mariborska »Straža« v tem oziru dosegla rekord in prekosila celo ljubljanskega »Slovence«, katerega je pred kakim poldrugim letom še sama svarila.

Ti ljudje bi rajši zaslužili narod tulcu — krvoloku, samo, da bi sami imeli nad njim tudi nekaj oblasti, kakor pa, da se ljudstvo vlada svobodno in samo v družbi z bratom Srbom in Hrvatom. Nikakor nečemo trditi, da je v naši državi in pod našo vladno vse najboljše in najlepše. Saj ni danes na vsem svetu države, ki bi ne trpela na vojnih in povojnih posledicah. In naša država trpi razmeroma mnogo manj nego druge. Dolžnost nas vseh je, da čimprej ozdravimo rane, ki nam jih je zasekala vojna. A čitajte časopisje SLS zlasti »Straža« in pristudilo se bo vse država, bratje, pa tudi »Straža« sama. Zdi se ti kakor tišča žival, ki najrajši lrska po gnoju. Povsod brska in rje in čimbolj smrdi in čimbolj je gnilo, tem rajši servira nepoučenemu ljudstvu samo, da omrči državo in brate Srbe.

To je sramota, ki se bo prej ali slej bridko maščevala nad povzročitelji sa-

Naše pristanišče v Solunu.

Atene, 8. marca. (Z) Gospod Balugdič je izjavil, da protipredlog grške vlade lahko služi kot osnova za sporazum. Zatrjuje se, da odpotuje gospod Balugdič v kratkem v Beograd.

NAMESČENCI.

pristopajte k Narodni radikalni stranki, ki je edina državotvorna stranka!

mimi. Ravno ta stranka bi lahko v svojem časopisju mnogo pripomogla do uvrščenja države in narodne misli med našim ljudstvom, a dela ravno nasprotno. Tako ostudno in grdo ni nastopalo SLS časopisje nikoli proti tujcu, kakor nastopa sedaj proti bratu.

In to dela časopisje, katero si je kupil nemškoavstrijski baron Gautsch z bagatelo samo za to, da je hujskalo nepoučeno ljudstvo na boj proti lastnim bratom. Dandanes je ljudstvo preveč zaposleno z drugimi razmerami in zaslepljeno, da ne vidi jasno. Zakaj drugače bi kamenjali sokrivce vojne, ki je povzročila toliko gorja. A pride sigurno čas, ko se bo iztrevnilo, ko bo izpregledalo in mirno presodilo prijatelja in sovražnika, brata in zavaljaka in takrat bo pomedlo s takimi ljudmi, katere zamore kupiti tujec proti bratu, pomedlo s stranko, ki nosi na čelu najgrši pečat izdajalcev Efilajta in Judeža. Zakaj tako prokletstvo ne sme in tudi ne more ostati nekaznovano. Stranka, ki stori kaj takega, kakor je storila svoj čas SLS, da se je dala od tujca podkupiti in ki že sedaj hujska brata nad brata, taka stranka se ubija sama.

Naša skrinjica na Kranjskem (izven Ljubljane) je sedma.

Pred novimi pogajani s Turki?

Angora, 8. marca. (K) V protipredlogih na zaveznike, o katerih se je kabinet začel takoj posvetovati, je rečeno, da je Turčija pripravljena podpisati le tak mir, ki se opira na stališče narodne skupščine. Kabinet prosi za čimprejšnji odgovor na te protipredloge.

London, 8. marca. (K) K odklonitvi lausanskega načrta pogodbe po

turški narodni skupščini, ki za uradne kroge ni prišla neprimakovano, doznava Reuterjev urad, da angleška vlada sicer vztraja na stališču glede lausanske pogodbe, da pa je pripravljena obnoviti razprave, ako Turki dokažejo, da mislijo pošteno in da jim je ureditev razmer na srcu.

Odkrita zarota na Bavarskem.

Berlin, 8. marca. (Izv.) Uradno se ugotavlja resničnost vesti o prevratnem poskusu bavarskih monarhistov, ki so nameravali z nasiljem izpremeniti bavarsko ustavo. V začetku februarja je bila bavarska vlada obveščena, da se pripravlja skupina monarhistov na prevrat. Pred dvema tedno-

ma je policija aretirala petnajst zarotnikov, od katerih so jih predali sodišču sedem, ostale pa so izpustili. Vodji zarotnikov sta bila profesor Jurij Fuchs in vijolinist Hugo Machhaus. Med aretiranci je bil tudi dr. Kuehle, ki pa je izvršil samomor.

Poruhrska akcija.

Pariz, 8. marca. (Izv.) Min. predsednik Polncaré odpotuje prve dni prihodnjega tedna v Bruselj, kjer se sestane z belgijskim ministrskim predsednikom v svrhu razgovora o poruhrskem vprašanju.

New York, 8. marca. (K) (Radio-telegram) Državni sekretar Hughes je priobčil izjavo, v kateri ugotavlja, da nikdar ni slišal o kakem takem načrtu, da bi bili ameriški zamorci poslani v Evropo na delo v premogovnikih Poruhrja. Državni sekretar je podal to izjavo potem, ko je bil že poučen, da se je po prihodu parnika »Majestic« v New York poročalo, da je bil izdelan načrt, po katerem bi se imelo prepeljati v Poruhrje 2500 do 5000 rudarjev, in potem ko je francoski poslanik o tem

govoril z državnim sekretarjem Hughesom, ki ga je pri tej priliki zagotovil, da iz takega transporta ne bi nastali nikaki mednarodni zapletljaji.

London, 8. marca. (K) Diplomatični poročevalec lista »Daily Telegraph« doznava, da se je Holandska pri francoski vladi pritožila proti temu, da se Francija in Belgija s svojo blokado vmešavata v plobo po Renu. Zelo je obžalovati, da se je mednarodna poreska komisija in mednarodna konvencija glede plovbe po Renu popolnoma ignorirala.

Berlin, 8. marca. (K) »Agence Havas« razširja vest iz Rima, da bo nemški poslanik v Rimu baron Neurath odpoklican. Wolfov urad je pooblaščen ugotoviti, da je ta vest prosto izmišljena. (W)

Volilno gibanje.

Sarajevo, 8. marca. (Z) Vse stranke se pripravljajo na prireditve glavnega in odločilnega zborovanja, ki se naj vrši v nedeljo 11. t. m. Vse stranke bodo imele na ta dan svoje shode po celi pokrajini.

Beograd, 8. marca. (Z) Dares dopoldne je imel glavni odbor demokratske stranke sejo, na kateri se je sklenilo, da se takoj izključi iz stranke Mile Marić, šef finančne uprave v Pri-zrenu.

Beograd, 8. marca. (B) Predsednik skupščine dr. Edo Lukinić odpotuje danes zvečer v Karlovac in se bržkone pred volitvami ne vrne v Beograd. Vsi tedaj tega je bil g. dr. Lukinić sinoči na dvoru, da obvesti kralja o sedanjem notranjem političnem položaju v zvezi z volitvami.

Cetinje, 8. marca. (B) Oblastni odbor demokratske stranke za Črno goro je sklenil predlagati glavnemu odboru, da se kandidati demokratske presidentske liste izključijo iz stranke.

Beograd, 8. marca. (B) Akcijski odbor zemljoradniške stranke je razpravljal na svoji seji o slučaju z volilnimi listami v južni Dalmaciji in prišel do zaključka, da ne more priznati liste g. Ante Franića in tudi ne liste Joze Zelića. Liste g. Franića ne more priznati zato, ker so na njej razven nosilci g. Franića sami Avramovičevići, a liste Joze Zelića zato ne, ker se na njej nahaja g. Josip Smolaka. Odbor je prepustil odločitev volilcem. Odbor priznava kot člane oficijelne zemljoradniške liste vse kandidate na listi g. Zelića, izvemši g. Smolako, na listi g. Franića pa priznava samo le-tega.

Vojni invalidi kraljeviču Djordju.

Beograd, 8. marca. (Z) Udruženje vojnih invalidov je izdalo sledeči komunique: Njegovo Visočanstvo kraljevič Djordje je včeraj podaril po svojem zastopniku gospodu Svetu Acimoviću, olivniku, nedavno objavljenih 7 milijonov dinarjev kot darilo vojnim tovarišem-invalidom. V tej surovni dobi pohlepnosti in želje po nagli obogatitvi pomeni ta veliki dohodek, ta velika pomoč nam zastopljenim ogromno pažnjo s strani našega vojnega tovariša kraljeviča Djordja. Z ozirom na njegove skromne dohodke bo ta dar izzval ne samo radost pri vseh invalidih, pri vseh rodbinah padlih vojakov, temveč bo vsak za-večen državljan in vsak siromak pozdravil kraljeviča z gromovitim »Živijo!«. Udruženje vojnih invalidov se zahvaljuje svojemu, do danes največjemu darovalcu, velikemu vnuku Karadjordja, kraljeviču Djordju. Pozdravljajoč ga v imenu vseh invalidov in vojnih žrtev, pozivlja vojne sirote, da zakličejo: »Živijo naš vojni tovariš, kraljevič Djordje!«. Udruženje ratnih invalida.

ITALIJA IN NAŠA PRISTANIŠČA.

Rim, 8. marca. (K) »Idea Nazionale« javlja: V Benetkah je bil na poziv iz Rima zadržan za Barcelono deklariran ladijski tovor zaradi sumnje, da je določen za kako neitalijansko pristanišče v Jadranskem morju.

IZ IRSKE.

London, 8. marca. (K) Uporniki so položili danes pred vrata davčnega urada v Dublinu bombo. Ko je odprl detektiv vrata, se je bomba vznela. Detektiv je bil ubit. Davčni urad je bil popolnoma porušen. Tudi sosedne hiše so bile poškodovane. (W)

Današnje prireditve

V Ljubljani:

Drama: Zaprti.
Opera: »Vrag in Katra.« Red C.
Kino Matica: »Lumpacij Vagabunda.«
Kino Ideal: »Smrtonosna jadrenka.«
Kino Tivoli: »Dr. Mabuse, igr.« III. d.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Urh, grof celjski.« Red B.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Sušnik na Marjiniem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti 10.

Naša skrinjica na Štajerskem je zadnja.

Ad absurdum.

(Iz uradniških krogov.)

Ako hočemo izluščiti pravi pomen sedanjih volitev, mislim, da so razmere nanesle tako, da hočejo z njimi vodilni možje v tistem sporazumu dovesti ad absurdum sedanji politični sistem in tako kralju, državi in vsem državoizvirnim patrijotom ad oculos demonstrirati edino in pravo tendenco sedanjega političnega razvoja: 1. vsled povojne psihoze in splošnega materialističnega razpoloženja prevladuje in narašča v ljudstvu analitična, razkrojna in uničevalna tendenca, ki predrzno napoveduje razpad države; 2. do vrhunca je prikipela zloraba politične svobode v destruktivne in centrifugalne svrhe.

Razkrojna uničevalna mentaliteta ljudstva, to je dana premisa, dan aksiom, iz katerega deducira politični racionalizem nujno potrebne konsekvence in omeji zlorabo politične svobode.

Po nujnosti dogodka, ki jih naj zadnjič in definitivno potrdijo sedanje volitve s prepričevalno verifikacijo eksperimenta, se pripravljajo v naši državi temeljite izpremembe, ki naj za vedno onemogočijo zlorabo politične svobode. Blizu se reakcija odprtega zdravega razuma proti reakciji, slepe, bolne strasti!

In uradništvo, ta vzdrževalni stroj države, je v prvi vrsti poklican, da stopi na čelo boja proti razkrojni tendenci v zaščito države, na čelo boja proti zlorabi politične svobode.

Tista stranka, ki je državo ustanovila, je sedaj dolžna, da svojo tvorbo uredi in utrdi.

In zdrav instinkt državne samoobranitve in samoobrambe so pro-

dočili tisti uradniki, ki so se energično pridružili naši stari, oživljeni slovenski Narodni radikalni stranki. Sedanje volilno geslo se glasi: za ali proti državi! Vzpričo sklenjene izpremembe političnega sistema, ki se izvrši v najbližji bodočnosti, je za Narodno radikalno stranko v Slov. vseeno ali dobi 1000 ali 10.000 glasov. Bistveno gre zato: 1. da izvrši državna stranka svojo častno dolžnost in razširi svojo organizacijo po vsej državi, torej tudi Sloveniji, kjer je oživila domača radikalna stranka s istim programom; 2. da slovenski narod spozna mogočno Narodno radikalno stranko, ustanoviteljico države in se prepriča o njeni vodilni oblasti; 3. da pokaže in dvigne sedanje volilno gibanje iz skromnega ozadja peščice zanesljivih, državotvornih in patrijotičnih mož, ki so sposobni ob izpremembi političnega sistema vzeti v roke usodo naroda.

Uradniki, obrtniki, poljedelci in delavci, to je zadnja resnica in zadnji namen sedanjega volilnega boja! Isto prepričanje naših vodilnih mož prešinja tudi vas in vas vodi na pot boljše, mirne in bogate bodočnosti, koja dokazuje smešnost jeze, groženj in terorizma sedanjih pritlikavih strank, koja izroči za vedno nemoč in pozabi sovražnost, protidrjavno tendenco malih strank. Kdor se more, naj pravočasno reši sebe in družino.

Zato pa bomo 18. marca vsi kakor en mož glasovali za ustanoviteljico naše Jugoslavije, za našo Narodno radikalno stranko, za rešiteljico iz sužnosti in tlake malih strank!

„In tako padajo žrtve“.

Včerajšnje »Jutro« je posvetilo umirovljenju velikega župana Baltiča solzavi uvodnik in tendenciozno pobarvano poročilo iz Beograda. Če prebere človek »Jutro« uvodnik, se mu dozdeva, da se nahajamo v deželi najhujše reakcije in da so edini pridigarji demokracije oligarhi na Miklošičevi cesti. Pravijo, da je v naši politični upravi zavladala atmosfera, ki polagoma razjeda vero v državno avtoriteto. Tako čimne hinavščine se »Jutrovc« niso dokumentirali v nobenem političnem članku, kakor v tej tiradi, ki je najboljša merilo demokratske slabosti. Zadeva velikega župana Baltiča je delikatna. Tega tudi »Jutrovc« ne morejo utajiti. Da ne bo naša javnost mislila, da se je zgodila Baltiču vnebovpijoča krivica, kakor jo slikajo gospodje v Delniški tiskarni, smo primorani ugotoviti nekaj dejstev, ki bi utegnili to stvar osvetliti.

Baltič je moral iti. Na vprašanje — zakaj, dajemo sledeči odgovor: Ko so se mladini polastili svojčass politične oblasti v Sloveniji, se je začutil v vseh uradih in oblastih pritisk, ki so ga izvajali demokratski avgurji nad uradništvom, ki slučajno ni hotelo trobiti v njihov rog. Nekaj čudnega je, da kričijo o »radikalnem terorju« ravno oni, ki so svojčass prakticirali vpokojitve in premeščenja brzojavnim putem. Takrat seveda to ni bilo nikakšno nasilje. Šli so celo tako daleč, da se niso zadovoljili s premeščitvijo vodilnih uradnikov. Ne, to jim je bilo premalo. Ukloniti se je moral tudi najmlajši konceptni uradnik, če je bil osumljen, da ni pristaš edine zveličavne JDS. Demokratski mladini so nvedli v Sloveniji politične metode nasilstva, ki je kulminiralo v zloglasnih nacionalizacijah. V tistih dnevih demokratskega samopasevanja je bila v resnici vsa državljanska svoboda iluzorna. Peščica pronosiranih mladincev je v par tednih napravila iz Slovenije svoj partizanski vilajet. Izigravali so se kot edini upravičeni pokončevalci klerikalnega zmaja, pri tem pa so lovili v narečnih vodah svoje ribice. Jerjavova pa bo zabeležena na sramotnem listu politične zgodovine zadnjih let.

»Jutrovc« so si kot tarčo izbrali ministra dr. Županiča. S tem mu vede in namenoma delajo krivico. Baltič je bil znan kot prijatelj slovenskih demokratov, seveda mladincev. Ko je bilo na dnevnem redu imenovanje velikih čapanov, je minister dr. Županič in-

stiral na tem, da ostanje Baltič na svojem mestu. Vlada je bila uverjena, da bo Baltič razumeval položaj, ki je nastal po padu bivše koalicije. To pričakovanje se pa ni izpolnilo. Baltič je še vedno vzdrževal svoje strankarsko politične zveze z voditelji mladincev. Njegovi ukrepi in osebni nazorji, ki jih je prevečkrat dokumentiral tam, kjer to ni bilo na mestu, so zašli v očitno protislovje s politiko sedanjega kabineta. Mož je pozabil, da zavzema po ustavi uradniški, in ne politični položaj. Dejstvo, da se je minister dr. Županič v svojo silo potegnil za njegovo imenovanje velikim županom ljubljanske oblasti, bi bilo moralo Baltiča spraviti na realno pot. Množili so se simptomi očitnega nerazpoloženja gospoda Baltiča napram Beogradu. To, in nobeno slepo sovražstvo prot demokratom, je bilo povod, da je moral za Ribnikarjem oditi v pokoj še Baltič.

Mož je izgubil zaupanje v vladi, ki stremi za tem, da se v državi konsolidirajo finančno - gospodarske in politične razmere. Narodni radikalni stranki je pripadla nevhvaležna naloga, da popravlja to, kar so zagrešili razni Kurnudiji in Pribečiči. V tem smislu je hotela obrazložiti svoje stališče sedanja vlada tudi onim, ki služijo skupnosti, državi, Gosp. Baltič teh intencij ni razumel. Njegova osebna krivda morda ni toliko, saj si lahko mislimo, da so direktive izhajale iz uredništva mladinskega glasila na Miklošičevi cesti. In v tem dejstvu leži precejšnji del tragedije, ki jo vsebuje zadeva gospoda Baltiča.

Narodna radikalna stranka hoče osvoboditi slovensko ljudstvo terorizmu manjšine. Ljudstvu je treba vrniti vse pravice, ki so zajamčene v zakonih in v ustavi. Izginiti morajo zadnji sledovi manjšinske oligarhije. »Jutro« pravi: Še enajst dni... Mi smo istega mnenja in pravimo: Še enajst dni imajo na Miklošičevi cesti časa, da operirajo z lažjo in zlobo. Do tistega časa lahko pripravijo vse potrebno, da se izvrši likvidacija lažnjive demokracije. Na »zadostjenje«, kakršno si predstavljajo gospodje okoli »Jutra«, bodo lahko čakali. Z grožnjami ne bodo dosegli ničesar. Te grožnje so znak, da se lažnjiva psevdodemokracija nahaja v razsulu. To trditve bo sankcioniral izid skupščinskih volitev v Sloveniji.

Politične novosti.

NAŠA KRALJEVINA.

— Radić in sremski Nemci. Stipica Radić je upal, da bo v Sremlu pridobil za svojo kandidatno listo vse Nemce, pa se je zmotil. Znatel del Nemcev bo glasoval za nemške kandidate. Sedaj je nastala med agitatorji nemške in radićevske stranke velika tekma. Radićevci so polkušali med Nemci z istimi lažnjivimi sredstvi, kakršna zaležejo med zagorskimi in podravskimi seljaki. Raznesli so vest, da je Pašičeva vlada kupila vsakega izvoljenega nemškega poslanca za pet milijonov dinarjev. Ta naloga izmišljotina pa ni napravila med trestnimi Švabi nobenega efekta.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

— Čekoslovaški zakon o zaščiti države. Protekli tork je sprejela čekoslovaška zbornica po dolgi in mestoma burni debati zakonski predlog o zaščiti države. Namesto obolevale ministrskega predsednika Švihla je utemeljil vladno predlogo njegov zastopnik notranji minister Jan

Malypetr. Deklaracija vlade se odlikuje po preganjalni obliki ter vsebinski, ki omenja demokracijo značaj obeh zakonskih projektov. Minister Malypetr je dostojno in stvarno zavrnil očitke opozicije. Zakon o zaščiti države je sestavljen iz dveh delov. Komunisti so sicer polkušali s tehničnimi obstrukcijami, pa se jim je izjalovila. Zakon je bil sprejet z glasovi vladnih strank.

POLJSKA.

— Manjšinske šole na Poljskem. Minister za prosveto je izjavil v prosvetnem odseku sejm, da so dela glede otvoritve šol za narodne manjšine v polnem teku. Opomnil pa je, da so dela precej otežena, ker se je treba pri snovanju šol ozirati na 8—10 jezikov.

FRANCIJA.

— Francoski komunisti. Kakor poroča »Humanité« je komunistična strokovna zveza sklenila, da pristopi k veliki strokovni internacionali.

Kdo je kriv.

Po zaključku konference v Beogradu z avstrijskim kancelarjem dr. Seipalom so zagнали nekateri listi velik krik o velikanski škodi, ki jo bosta trpeli v glavnem Slovenija in Dalmacija. Oglasil sem se v »J. N.« z dvema člankoma in ugotovil, kdo je kriv, ako je res nastala zdaj taka škoda, ko je sedanja vlada morala spraviti s sveta razna peregla navskrivač med našo državo in sosednjo Avstrijo. Prišel sem do logičnega zaključka, da je sedanja radikalna vlada ali NRS sploh le v toliko sokriva, v kolikor se je v koalicijski vladi udajala demokratskim ministrom in politikom. Ali še nekaj moram dodati glede na skrivno, namreč: Ali niso bili oni nesrečni sekvestri uprizonjeni pod koalicijsko vlado, v kateri je sedel tudi dr. Korošec? Zdi se mi, da je temu tako, nimam pa točno v spominu datuma tiste nesrečne demok. izjave. To naj blagovolj ugotoviti »Slovenec« ki se je tudi pričel baviti s to perečo zadevo. Kajpak »Slovenec« bi najraje obremenil za vse zle posledice tudi radikalne ali vendar dosti objektivno ugotovila, da so očetje vse te nesreče naši slovenski demokrate. Čujmo najpoprej, kaj piše »Slovenec«, namreč:

»Da je bilo potrebno, da se napravi negotovemu položaju konec in zadeva medsebojnih terjatev čimprej uredi, to je jasno. To je tudi bila želja vseh zainteresiranih. Gotovo je, da bi se bilo to vprašanje že davno uredilo, ako bi ne bilo stalo na poti vprašanje sekvestrov in ne bi bili Avstrijci napravili junktuma za vprašanje terjatev in vprašanje sekvestrov.

Danes vlada pogreško, ki jo je napravila z uvedbo sekvestrov, popravlja in sekvestre v pogajanjih z Avstrijo dviga, toda istočasno plačuje drago šolnino za to demokratsko napako, ker mora kot kompenzacija za mirovni pogodbi naproti ugotovljeno uvedbo sekvestrov koncedirati Avstrijancem naravnost kričevan ključ za izravnavo medsebojnih terjatev za Jugoslavijo in njene podanike. Poleg tega ta pospešnost radikalne vlade vzbuja sum, da so bolj merodajni strankarski motivi, nego interes na stvari sami. Jugoslovanski upniki dobijo za vsakih 100 kron svojih terjatev (ki so nastale pred 1. marcem leta 1919. in so bile torej pretežno ustanovljene v zlati valuti) le 32 jugoslovanskih kron. Ako je država uvedla sekvestre in se je dobilek iz teh sekvestrov stekal v državno kaso, ali ne bi bila moralna dolžnost države, iz teh dohodkov kriti škodo, ki jo je povzročila jugoslovanski upnikom z neugodnim ključem? Toda vlada se danes izgovarja in minister pravde dr. Laza Marković je pri konferenci določno izjavil na zapisnik, da so predlogi o uvedbi sekvestrov vsi izšli iz Ljubljane, kjer se je poudarjalo, da služijo sekvestracija nacionaliziranju industrije!

Razumemo! Vlada je napravila z uvedbo sekvestrov napako in je povzročila pri sekvestriranih imetjih škodo, za katero bi bila moralna odgovarjati pred sodiščem lige narodov, kamor so hoteli zadevo tirati Avstrijci. In da se izogne neprilicni zadevi, se odkupuje sedaj za svojo pregreho na tuj račun, na škodo privatnih jugoslovanskih upnikov. Ti naj z milijonskimi izgubami plačajo pregreho vlade. Obenem se pa vlada izgovarja na »gotove gospodarske kroge v Sloveniji«, ki so bili tedaj v vladi in s katerimi je skupno delala pod eno odelo. Danes pa kaže nje, češ, oni so krivi, na njih zahtevajo smo uvedli sekvestre. Kateri so ti »gotovi gospodarski krogi v Sloveniji«, pač ne bo težko uganiti, ako nekoliko pomislimo na naše strokovnjake za sekvestracije in nacionalizacije. Saj so bili njihove hvale in njihovih narodnih zaslug polni demokratski listi, tisti listi, ki danes kričijo na vlado in jo delajo odgovorno za škodo, ki jo je s to pogodbo povzročila Sloveniji. Ne pomislijo pa, da mora Slovenija danes plačevati za ona korita, ki so jih gospodje nacionalizatorji ustvarili pri raznih sekvestrih najzvestejši pristave.

Da je vlada sprejela za Slovenijo tako neugodno ključ, to poljski poleg sekvestrov še drugo dejstvo, da ima namreč Bosna, zlasti pa Steinbeissovo podjetje avstrijskim upnikom plačati okoli 40.000.000 kron. Za te je seveda ugodno, ako bodo mesto 40 milijonov plačali le nekaj nad 12 milijonov kron. In pri Steinbeissovih podjetjih je vlada interesirana in njena odločitvenost v sosednjih pogajanjih je pač utemeljena s tem, da je iz rok avstrijskih delegatov odkupila Steinbeissove delnice s koncesijami, ki gredo v škodo Sloveniji.

»Slovenec« torej edino pravilno ugotavlja, da je bila z uvedbo sekvestrov napravljena usodopolna napaka in provzročena na sekvestrovanih imetjih škoda, za katero bi bilo moralno odgovarjati pred sodiščem Društva narodov. Da bi mi tam pokoreli, to je prav gotovo. Da se je sedanja vlada izognila taki pogorelosti, ki bi nam prinesla poleg ogromne materialne tudi moralno škodo, je moralna vzginitelj v kisljo jabelko in sesti z odposlanci Avstrije za zeleno mizo ter skleniti poravnava. Kakšna je ta poravnava, je zavisno od obeh pogodbenikov. Ako bi bili Avstrijci šli pred sodišče Društva narodov, bi bili dosegli morda v tej sporni zadevi še večji finančni uspehi, toda imeli so pred oči velikopotezen načrt popolnega sporazuma z našo državo in ta načrt so izvedli tako, da v celoti danes še ne moremo presoditi, kdo je pri tej poravnavi na

boljšem. Ali to pa je gotovo, da smo Slovenci udarjeni, ker smo ravno mi imeli v Avstriji največje interese! Ali za Boga, zato bi bili morali biti prav mi Slovenci takoj s petkoma bolj previdni in pametni, ne pa obestno vihleti pesti proti Dunaju in kričati: Šchon zeigen! In v tisti otročje naivni blaznosti proti domnevanim našim sovražnikom smo pošiljali prav mi Slovenci »Strafexpeditionen« proti Avstriji v obliki raznih sekvestrov in nacionalizacij. Mi Slovenci bi morali biti le zadovoljni, da bivši avstrijski diplomati in vladodržci niso tirali bolj pametne, Jugoslovenom bolj prijazne politike, saj v takem slučaju bi ne bilo prišlo do svetovne vojne, ki nam je dala Jugoslavijo. Treba je bilo hladneje računati, da sedanja Avstrija ne more nositi vseh grehov bivše monarhije, da je to nova tvorba mirovne pogodbe, s katero imamo na daljavi nad 200 km skupne meje in ogromne medsebojne interese. Ali nič take treznosti nismo kazali ravno mi Slovenci in le še danes ne kažemo, marveč se obnašamo kakor besni psi, ki lajajo v luno! Škodo pa nosimo mi sami in kričimo, da nam dela radikalna vlada krivico! Kar smo sami skuhali, moramo žal tudi sami popiti! »Slovenec« sam konstatuje, da so predlogi o uvedbi sekvestrov došli iz Ljubljane in potem pravi: »Saj so bili njihove hvale in njihovih narodnih zaslug polni demokratski listi, tisti listi, ki danes kričijo na vlado in jo delajo odgovorno za škodo, ki jo je s to pogodbo povzročila Sloveniji.

Pač hud tobak to! Ali žal opravičen! »Slovenec« ugotavlja, da so sekvestri napravili ogromne škode na zasebni lasti in da bi Avstrija dosegla pred sodiščem lige narodov povračilo te škode. Samo to pravi, da bi bila moralna to škodo poravnati država na kasa, v katero so se stekali dobileki (!) iz teh sekvestrov. — Kaj pa, ako se do dobileki stekali v — zasebne kase? Kdo so bili po večini upravitelji? Sekvestrujte naprejte — dobilek!

Napravljeno škodo je bilo torej treba na vsak način poravnati! Ako je pa vlada prepuštila delno poravnavo tistemu delu naroda, ki je to nesrečo zakrivil, tedaj je to pravična kazen usode! Mi Slovenci pa naredimo o tej Nemezi poseben obračun in ne valimo krivde na tiste, ki so nam preskrbeli tako radikalno leklo, kako se — ne sme vladati v moderni demokratski državi.

Vsega dogovora z Avstrijo še nismo objektivno pretresli. »Slovenec« je n. pr. podčrtal le eno važno pridobitev, ki prinese velik dobilek z isto določbo, ki udarja Slovenijo. V Bosni n. pr. plačamo za Steinbeissovo podjetje komaj 12 mil. namesto — 40 milijonov kron. In takih zgledov bo še več!

»Slovenec« ugotavlja, da imajo naši državljani večmilijonsko škodo v svojih zasebnih pravicah, — in izraza misel, da to oškodovanje poravnava država. O tem bi se morda dalo govoriti! Ali kdo naj to izvede? Ali morda demokrate, ki so to škodo povzročili? Meni se zdi edino praktično, da pridobimo za to res pravilno in resnično misel — NRS. Toda Slovenci smo slabi diplomati! Najpoprej to stranko grdo ozmerjamo in oklofutamo od vseh strani, potem pa pripognemo hrbte in pravimo: »Gospodje radikalci, bodite tako prilazni in plačajte za naš škodo 60 milijonov, kakor »Slovenec« navaja, škodo, ki jo trpimo vsled demokratskih sekvestrov. Ako dobimo za odgovor fijo pod nos, se nam prav zgodi!

»Slovenec« dalje konstatuje, da naši upniki v Avstriji niso mogli izterjati svojih terjatev, ker je naša vlada prepovedala uvoz nežigosanih kron. — Pripominjam, da so takrat notirale v Carinu nežigosane kroge do 20 cent. več (za 100 K) nego naše žigosane. Za Reko in Italijo bi jih takrat porabili, kolikor bi jih imeli. Ali niso bili demokratski finančni ministri tisti, ki so iznašli vse najbolj nazadnjaške in nesmiselne valutne odredbe? Koliko brezglavega eksperimentovanja smo doživeli! Koliko dopisov in razprav z Dunaja sem v takih vprašanih prebral v »Jugoslaviji«. In 10 dni pred odstopom Kurnudija in Plavšića sem zapisal pogumno trditve, da bi trebalo oba postaviti na zatožni klop, kajti s svojimi fiktivnimi kurzi sta napravila naši trgovini stotomilijonske škode. Po odstopu sem čital tako zahtevno tudi v »S. N.«.

O tistih nesrečnih sekvestrih sem pisal članke že pred tremi leti. Navajal sem posamične ogleda in prorokoval, kaj nas čaka. Vse do pike se je tako izpolnilo. Le čitajte, ako pridejo komu novi članki zopet v roke. Rekal si, da sem revolucionar. — Blagopokojni dr. Tavčar je prejel od mene 5 obsežnih člankov, a se jih ni upal priobčiti v »S. N.«. Delal mi je o neki priliki: »Tvoji članki so morda vseskozi resnični, ali Bog ne da, ako jih prinese Narod. Razkričijo nas za protidrjavne elemente. Za zdaj še ne kaže tako pisati itd.« Zaradi tega nisem več pisal v Narod, ki me je šel že pred 40 leti med svoje najmarljiveše dopisnike in sotrudnike. Vse to sem še pripomnil edino zaradi morebitnega podtikanja, da šele zdaj pišem o takih rečeh, ker gre za volilne uspehe NRS.

Včerajšnje »Jutro« ugotavlja, da so tudi klerikalci skrivni pri znanih nesrečnih sekvestrih. Navaja datume in sklepe o takem sodekovanju. Nam je to prav, da smo popolnoma na čistem s to prevajno zadevo.

A. G.

Angleško stališče v poruhrskem vprašanju.

London, 8. marca. (K) V svoji včerajšnji izjavi v spodnji zbornici je ministrski predsednik Bonar Law izjavil: Vsi predlogi, ki so šli za tem, da pride do mirne intervencije, so zahtevali nekaj, kar je Francija morala smatrati za sovražno akt. Francozi trpe. Zato bi morala Nemčija, ki še več trpi, z globokim zadovoljstvom pozdraviti kak poskus posredovanja. Francoski akcije se mi tu ne smemo pridružiti. Toda, če nekateri poslanci pozabljajo, da smo se med vojno bojevali skupno s Francozi kot zavezniki, vendar tega ni

pozabila večina Angležev. Mi se s Francijo, če je mogoče, ne bomo prepirali. (Živahno pritrdjevanje.) Govornik pravi, da nikakor ne misli, da bi hotela Francija stvoriti kontinentalni blok, ki bi izoliral Angleško. Toda voditelji francoske politike ostanejo prepričani, da bo njih pritisk na Nemčijo imel efektiven uspeh. Bilo bi brez koristi, ponuditi kako posredovanje, dokler so tega mnenja. Podobno je z Belgijo. Francoski in belgijski parlament s svojima vladama popolnoma enako čutita.

FRANCIJA IN GOVOR DR. CUNA.

Pariz, 7. marca. (K) Listi enodušno ugotavljajo, da govor državne kancelarja dr. Cuna, o katerem sodijo, da je bil namenjen utrditvi notranjega položaja, v nobenem oziru ne spreminja položaja. Pozivajo ministrskega predsednika, da začeto akcijo metodno in potrpežljivo nadaljuje.

RAZMEJITEV Z MADŽARSKO.

Beograd, 7. marca. (Z) Razmejitvena komisija z Madžarsko je po daljšem zastoju zopet začela delati. Upati je, da se bo v štirih mesecih končalo vse delo glede razmejitve med obema državama in da bodo tudi postavljeni mejniki.

Zapiski.

Fatalna sorodnost.

»Jutro« in »Slovenec« udrhata po istem taktu. Klerikalci in demokrate se v svoji borbi proti uveljavljenju Narodne radikalne stranke med Slovenci poslužujejo enih in istih metod. Iz obeh razlagateljskih gramofonov se razlega pretrgana pesem o »velestrbstvu«, »radikalni«, »reakciji«, »hlapevanju« itd. Obenem pa naglašata glavna organa mladincev in klerikalcev ob vsaki priliki, da ni v Sloveniji sploh nobenih pristašev NRS, razen »par podkupljencev«. Nas to je veseli, ker se pojavljajo znaki slabosti enih in drugih. Srdni pravi: »Inadu pravo, da se ljute, jer gube.« Gospodje naj nam ne zamerijo homerske primere, po kateri kobila najbolj nevarno streša svoja kopita takrat, kadar se posavlja od tega nevhvaležnega sveta.

Dr. Kukovec priznava demokratsko propadanje!

Kadarkoli se pokaže osebnost g. Lojzeta Kukovca na govorniški tribuni, je vedno polomija. Dr. Kukovec je kakor otrok, ki podira svoje stavbe z enim mahom. Pa ko bi bil vsaj tako skromen, da svojih govornic ne bi objavil v mariborskem lajzburnalu! Demokrate bodo morali Kukovca, če jim še bo nadalje delal na Stajerskem tako zrago, pozvati pred širši forum stranke, sicer se jim lahko zgodi, da ostanejo ata Kukovec zelo nizko pod kolčnikom. Na ptujskem shodu je povedal med drugimi neslanostmi tako trpko resnico, da so se maloštevilni poslušalci začeli pogledovati. Mož je rekel: Vseled hujškarje klerikalcev smo skoro izgubili tu v narodu. Dr. Kukovcu smo za to, demokratu ljubljanske oblasti neljubo, priznanje prav hvaležni. Vprašanje je, če se je Kukovec posrečilo prepričati svoje ptujске zborovalce o mnenju, da bi bila nesreča za mariborsko volilno okrožje, če ne bi napredna kmečko-obrtna zveza s častnim številom izvoljenih poslancev prodrla. Vidi se, da je res, kar je nedavno zapisal neki ljubljanski dnevnik. Človek se mora res vprašati, da-li je možgansko koliese tega ljudskega voditelja še v red. Gospodje okoli »Jutra« bodo morali dati Kukovcu natančna navodila, po možnosti celo sestavljene govornice. Sicer pa je itak vseeno. Če daš otroku pokvarjeno uro, se ni treba bati nikake nesreče. Jutrovc! mu najbrže pustijo veselje, ki si ga je mož priuščil na stara leta. Njegovi shodi so namreč najboljša reklama za demokratom nasprotno stranke...

Volilno gibanje v Sloveniji.

Iz Hude jame pri Laškem. Dan volitev se bliža. Mi, kar nas je hudojamskih rudarjev, si bomo dobro premislili, komu da oddamo svoje glasove. Agitatorjev drugih strank, izvzemši Narodne radikalne stranke, v našem rajonu ne bomo trpeli. Poskbeli bomo, da bo vsak, ki bi se drznil priti na agitacijo v naš kraj, moral oditi unila krač. Poznamo razne demagoge in frazerije. Za nos so nas vodili nekaj časa agenti neke neodvisne zveze. Sedaj vidimo, da nas tišijo v politiko ravno tisti, ki so vedno kričali, da mora politika ven iz delavskega gibanja. Radi bi splezali po hrbitih neodvisnih rudarjev na poslanske stolčke. Političnim sleparjem svetujemo, da se ne prikažejo v naš kraj, ker jim bomo posvetili 18. marca bomo glasovali vsi za našega kandidata Miha Korena, ki kandidira na listi Narodne radikalne stranke. — Več rudarjev in tržanov.

Dopis iz Trbovelj. Dovolite, gospod urednik, tudi meni mali kotiček v našem radikalnem glasilu. Sem vojni invalid, brez posla, pa tudi brez volilne pravice. 18. marca bom storil vse, kar je v moji moči, da se v našem kraju razširi radikalna misel. Bil sem v veliki stiski. Prosil sem razne organizacije političnih strank, da mi pomagajo iz bede, toda nihče se me ni hotel usmiliti.

Pomagali so mi tovariši Hacin, Kolenc, Bogoc, Strman in Sentajs. Vsem, ki mislijo pošteno, pa ključem: Zivela Narodna radikalna stranka in njen delavski kandidat Miha Koren! Valentin Stermljan.

KONČNOVELJAVNO UGOTOVLJENI DIPLOMATIČNI USPEHI SLOVENSkih KLERIKALCEV IN AVTONOMISTOV.

Rim, 9. marca. (Vatikanska agencija.) Brezlična postaja na vatiškanskem vrtu je prejela sredi ob 20.30 od vrhovne oblasti slovenske avtonomistične vlade v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, katere službeno glasilu je ljubljanski »Slovenec« oster protest proti izvajanjem pariškega lista »L'Ouvre« (ne »L'Ouvre«), ki navaja v posebnem članku zunanje politične uspehe zavzešne beograjske vlade. Protestu je priložena prošnja vseh pravovernih avtonomistov, naj bi Sveta Stolica zavzela primerno stališče napram omenjeni predznosti francoskega lista. — Z ozirom na nujnost slučaja in na zahtevo vseh pravovernih avtonomistov od Smerne gore do Krima, se je sestala točno ob 24 uri zbornica diplomatov svetovne vatiškanske oblasti, ki je na predlog bivšega nuncija pri bivšem apostolskem veličanstvu na bivšem cesarskem Dunaju enoglasno ugotovila upravičenost protesta in sklenila objaviti v službenem glasilu manifest sledeče vsebine: Uspehi pravoslavne Pašičeve vlade, ki jih navaja protivrski francoski list, niso nobeni uspehi, ampak ravno nasprotno. Evakuacija tretje cone je zadela na nepremagljivo težkočo, ker naši udani bratje fašisti nočejo izprazniti Barosa, kar je vrhovna oblast slovenske avtonomistične vlade v kraljevini SHS že vnaprej vedela in v račun postavila, ker je trdno prepričana o lojalnosti Italije. Sicer pa je evakuacija izključna zasluga klerikalnega triumvirata v Sloveniji, ki je v tokom vojne, ko so se borili pravoslavni Srbi za svobodo katoliških Slovencev, zvesto služila Rimu in Dunaju. Posajanja z Bolgarsko pa so tako malenkostna zadeva, da ni vredna ene naše besede. Končno se ugotavlja, da se omenjenemu francoskemu listu samo sanja o Pašičevih jamstvih za Slovence na Koroskem, ki so po neveljavih zaslugah slovenske klerikalne vlade izročeni varstvu ostankov nekdanje apostolsko-habsburške Avstrije. Kdor bi kdaj sodil drugače o tu ugotovljenih dejstvih, naj bo izročen večnemu ognju. (Odgovornost za točno vsebino te depeshe prepuščamo »Slovencu« Ured.)

GLAVNO TAJNIŠTVO NRS ZA SLOVENIJO JE V LJUBLJANI, WOLFOVA ULICA ŠT. 1. L. NADSTROPJE.

Volilci, glasujte za največjo državno stranko Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Dnevne novosti.

— Kralj Aleksander v Zemunu. Včeraj ob 18. uri se je napotil Nl. Vel. kralj Aleksander v spremstvu adjutanta v Zemun, kjer je obiskal dom slepih invalidov.

— Kraljica Marija obišče v soboto ob 10. dopoldne prvo beograjsko žensko gimnazijo. Učenke gimnazije bodo pridobile mali koncert v čast kraljice.

— Minister dr. Županič v Bohinju. Predvčeršnjem je odpotoval gospod minister dr. Županič s srezlim kandidatom Narodne radikalne stranke gospodom Slavkom Plemeljem v Bohinjsko Bistrico, kjer se je vršil zaupni sestanek najuglednejših mož ondodnega kraja. Gospod minister je razložil možem pomen volitev, ter si je zabeležil nekatere želje tamkajšnjega prebivalstva. Popoldan ob 4. uri sta se odpeljala oba kandidata na saneh v Srednjo vas, kjer so ju že čakali zbrani posestniki. Vršil se je dalje časa trajajoč, prijateljski razgovor o njihovih gospodarskih potrebah. Bohinjski so gospodu ministru pri odhodu priredili lepe ovacije. Na hišah so plapolale trobojnice. Zvečer se je vrnil minister dr. Županič z vlakom zopet v Ljubljano.

— Tajništvo NRS v Mariboru je v Franciškanski ulici 14, tel. št. 419. Sodelujejo mariborske oblasti, obračajte se v vseh zadevah na ta naslov!

— Tajništvo NRS za Dolenjsko prične poslovanje št. ta teden v Novem mestu. Podrobnosti sledijo.

— Iz upravne službe. Koncipist Franc Verbič pri pokrajinski upravi oddelku za socialno politiko je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Ptuj, provizorni vladni koncipist Egon Bayr pa od pokrajinske uprave oddelka za notranje zadeve k oddelku za socialno politiko.

— Iz carinske službe. Pri glavnih carinarnicah so imenovani: Simo Perović za carinika drugega razreda v Ljubljani; Milan Belegrišin za carinika 3. razreda v Novem mestu; Branimir Pilja za carinika 4. razreda v Mariboru; Peter Brankova za carinika 2. razreda v Subotici; Anton Stekar za revizorja 4. razreda; Dušan Pavlovič za upravnik 3. razreda; Fran Praznik za carinika 4. razreda; vsi v Dravogradu. Inspektor dr. Konrad Smid za šefa tarifnega oddelka pri generalni direkciji carin, carinik 2. razreda ljubljanske carinarnice Strojko Luštrek za tajnika 4. razreda. Glogarje Roknič za carinika 4. razreda; Dragoslav Sindjarič za pripravnika — oba na Raketu. Anton Pirca za upravnik 4. razreda; Alojzij Pipa za revizorja 4. razreda — oba v Murski Soboti. Tripa Petkovič za upravnik 2. razreda; Mata Katalinič za carinika 2. razreda — oba na Jesenicah. Janko Trost za upravnik 2. razreda v Mariboru. Andrej Uršič za carinika 2. razreda pri sporedni carinarnici v Marenberku.

— Slovenski profesor na beograjski univerzi. Za docenta zgodovine na beograjski univerzi je imenovan dr. Mirko Kos, dosedanj pomožni knjižničar ljubljanske ličeske knjižnice. G. Kos je sin znanega Fr. Kosa in je prvi slovenski profesor na beograjski univerzi.

— Se prepisovati ne zmože! Včerajšnje glasilo rimsko-slovenske klerikalne se je hotelo ponorečevati iz uspehov znanje politike naše vlade ter je v ta namen hotelo citirati posamezne stavke iz članka v francoskem listu »L'Oeuvre«, pa se mu je pripetila nesreča malega samosrajnika, kajti »Slovenec« piše »o Jamstvih, ki jih je dobila beograjska vlada za svoje soplemenjake v Beogradu! Francoski list pa piše o uspehih naše vlade za svoje soplemenjake v Avstriji. Gospodje pri »Slovencu« naj bi se navedli vsaj pravilno prepisovati, če že nimajo na razpolago francoskega izvirnika! — Kar se pa tiče tiskovnih pomot, jih »Slovenec« lahko išče se naprej, če mu je že zmanjkalo volilnih laži in natolcevanja.

— Moj demanti. — »Jutro« piše, da je namestnik Hribar dal k sebi poklicati znanega (polno ime), da napiše v »J. N.« najdrzejši demanti, kar smo jih kdaj čitali. Konstatujem, da sem napisal oni demanti raznih trditvev v »Jutru« in »Slovencu« popolnoma iz svojega nagiba, ker sem bil priča dogodku. — Glede Prekmurja sem se po telefoni informiral in potem popolnil svoj članek po dobrih informacijah. — V ostalem pripominjam: Ako bi ne »Jutro« označilo v A. G. kakor podpisuje svoje članke, za katere prevzemam polno odgovornost, bi ti tisti pridevek »znanega« na mestu. Tako pa smatram ta pridevek za neumnost. Ako se gospodje spozabijo na polje osebnosti, potem rečem: bolje ne, ker jaz vidi vsem se spozablja, da sem ga posebe omenil. Ako pa gospodje hočejo drugače, tudi prav! Za vsak suneč jih imam sedem v zalogi. Mislim pa, da je dandanes vsaka bitka izgubljena ako morajo pomagati osebnosti.

— Za invalidski dom v Beogradu. Te dni je izročil beograjski odvetnik Stevan Adimović, pooblaščenec princa Giorja, Invalidskemu združenju en milijon dinarjev, ki jih je princ podaril združenju. Ta znesek se bo uporabljal za zgradbo invalidskega doma v Beogradu.

— Spomenik padlim junakom. Poseben odbor, sestavljen iz pripadnikov najuglednejših beograjskih krogov namerava zgraditi spomenik vsem padlim junakom, bodisi vojakom ali orožnikom, ki so za časa svetovne vojne branili Beograd.

— Za zboljšanje carinske službe. Generalna direkcija carin namerava otvoriti v Beogradu carinsko šolo, katero bi stopnema morali obiskovati vsi mlajši carinski uradniki, da bi se v svoji stroki izpopolnili.

— Nova zalutrovalnica v Celju. V Aleksandrovi ulici v Celju je otvorila trdika Frece et Plahuta novo delikatesno trgovino z zalutrovalnicami.

— Ljubno. V Ljubnem stanujoča Marija Ermenčič je v soboto 3. t. m. na Forštu št. 114 razbila okno, zlezla v hišo ter od peljala na malem vozičku pohištva, perila, posteljnino in kuhinjske oprave za več tisoč kron. Orožniki so tatice izsledili še tisti večer.

— Predavanje. Dne 6. marca se je vršilo v trgovski šoli v Celju strokovno pre-

davanje »O temeljnih državljskih pravilih po vidovodanski ustavi«. Predaval je mag. nadkomisar g. I. Subić.

— Škoda vsled potresa. Februarski potresi v Hercegovini so povzročili precejšnjo škodo. Posebno je trpela vas Gorica. Samo kmet Polunec je oškodovan za 20.000 dinarjev.

— Za Borštinko-Vorovškov nagrobni spomenik so darovali: po 200 Din: g. Leopold Kovač; po 100 Din: »Jugoslavija« spl. zav. družba, »Slayenska banka«, »Jadranska banka«, »Balkana«, »Trgovska banka«, »Stavbena družba d. d.«, g. W. Fischer, Joža Rohman, Iv. Knez, Medić-Rakovc-Zankl, Ant. Krisper, J. Maček, Iv. Jelacin, Peter Kozina; po 50 Din: »Indus«, »Kavarna Centrala«, »Textilia«, »Oriente«, »Alko«, »Obrina banka«, »Zadruga banka«, g. A. Volk, Kmet & Komp., B. Slachta, C. de Gregoris, Lojze Slanovec, G. Možina, P. Pogorelec, D. Bračko, Pinter & Lenard, H. Suttner, F. Cuden, Avg. Agnola, Rosner & Komp., Sever & Komp., Hrovat & Komp. Prvi izkaz 2822 Din, skupaj 5522 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Udr. gledaliških igralcev. — Drugi izkaz.

— Mariborske vesti. Skupno število volilnih upravičencev v mestu Mariboru znaša 6372. — Pred tujakšnim okrožnim sodiščem se je 25 letni že devetkrat predkaznovani tesar Anton Pivec iz Selnice zagovarjal radi hudega tatvine, golufije in poneverbe. Kradel in golufjal je kar na debelo, danes tukaj, jutri tam. Osumljen je tudi tatvine treh koles v skupni vrednosti 17.000 K, tako da znaša škoda, ki jo je v teku treh mesecev povzročil na tuji lastnini, skupaj 36.000 K. Bil je obsojen na eno leto težke ječe. — Početkom letošnjega leta sta bila brata, 29 letni Franc in 21 letni Blaž Hlade iz Jelovca ob naši meji pri sv. Križu nad Mariborom ustavljena od službujočega pripravnika finančne kontrole, Luke Pickenka, ki ju je vsled suma tihotapstva pozval v pisarno finančnega oddelka. Med potjo pa sta ga oba imenovana napadla in ranila. Nato sta mu odvzela še puško in bajonet ter pobegnili. Sedaj jima je prisodilo okrožno sodišče zaslužen kazni, in sicer Francu Hlade 4 mesece težke ječe, Blažu pa 2 meseca ječe. — V nedeljo 11. t. m. ob 9. uri dopoldne se vrši v restavraciji »Maribor« občni zbor vrnarskega društva. — Ljudski odbor uprizar pri ponedeljek 12. t. m. ob 19.30 uri v tujakšnem Narodnem domu znano Kraasovo burko »Veleturiste«. — Včeraj sta dva učenca ljudske šole našla ob Dravi zavoj, v katerem je bil človeški plod. Policija je uvedla preiskavo. — Pri tridki »Kristala« zaposleni delavec Karol B. je ob zapuščenju službe skušal odnesti s seboj več zrcal, v vrednosti več tisoč kron. Bil je aretiran in izročen sodišču. — Na tujakšnji policijski komisarijat je prišla 15 letna deklica, ki je prijavila, da je pobegnila od svojih staršev v Radvanju, ker so jo hudo pretepli. Otrok je bil izročen tujakšnjemu otroškemu zavetišču, proti staršem pa je bila uvedena preiskava.

— Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo julija 1922 zastavljenih predmetov 15. t. m. popoldne.

— Potopljena jadrnica. Iz Logarja v Istri je priplula v šibenjsko pristanišče italijanska jadrnica »Nuova Sollicita«, da natoči umetni gnoj. Ponoči pa je nastala eksplozija in jadrnica se je kmalu potopila. Štirje mornarji so ranjeni in se nahajajo v šibenjski bolnici, kapitan pa je ostal nepoškodovan.

— Tatvine v Ljubljani. Neznani storilec je v vtioli v baroku branjavega Jakoba Turka in odnesel nekaj festvin. — Na poslopje 1. mestne deške šole v Komenskega ulici je bila ukradena pločevinasta nova cev za odvajanje deževnice. — Ignacij Volanu je bila pri zgradbi Pokojniškega zavoda ukradena temnosiva pelterina. — Delavcem Cerka Mariji in Ciler Alojziji je bilo pokradeno precej zlatnine v skupni vrednosti 13.240 K.

— Ni se jih posrečilo. Sarajevsko sodišče se je pečalo z jako zanimivim zadevom. Pred nekaj meseci je tožila pri sarajevskem sodišču bančna uradnica Vilma S. stavbena podjetnika Antona Stambuka za odškodnino nad 100.000 kron, ker jo je pod pretezo, da jo poroči, nagovoril, da je opustila svoje službeno mesto. Zaljubljenost je šlo z njim v Trst, kjer je poleg svojega robatega zaročenca pretrpela marsikateri žalosten dan. Tako življenje ji je končno presedalo in vrnila se je domov. Sodišče je odškodninsko zahtevo odbilo in je navedlo v svojih razlogih, da je ona prekršila s tem, da je Stambuka zapustila, pogodbu, katero je z njim sklenila. Zaročenec se je med pravdo »srečno« poročil z neko Dalmatinko.

— Smrtina nesreča. Hudobivnik Franc, posestnik na Bregu pri Nasovcih je šel v gozd sekati drevesa. Ko je posekal smreko, je ta pričela padati. Hudobivnik pa se ji ni mogel pravočasno umakniti, vsled česar ga je smreka podrla na tla in mu zmečkala levo nogo. Oddali so ga v ljubljansko bolnico, kjer so mu amputirali nogo. Vsa zdravniška pomoč pa mu ni pomagala in Hudobivnik je še vsled težkih notranjih poškodb drugi dan umrl.

— Razne nesreče. Arh Josip, posestnika sin iz Tupalič je padel po stopnicah ter si zlomil levo nogo. — Novak Stefanija, natakarica v kavarni »Leon« se je pri pomivanju kozarcev vrezala v levo roko.

— Zakonska drama v Ladmirevcih. Postajni načelnik v Ladmirevcih Josip Selman je pred tremi meseci ustrelil svojo soprogo Marijo. Bil je takoj aretiran in predan ožesku sodišču. Prvotno se je domnevalo, da je izvršil uboj radi ljubosumnosti, preiskava pa je dognala, da je izvršil uboj v pijanem stanju. Pri glavni razpravi se je zločinec svojega dejanja kesal in se izgovarjal s popolno pijanostjo. Sodišče ga je obsodilo radi pregreška proti varnosti življenja na 10 mesečni strogi zapor.

— Po nedolžnem tri leta v zaporu. Pred okrožnim sodiščem v Subotici se je te dni končala razprava proti orožnikom Uzdruvna in Lazica radi zločina uboja. Dejanje se je izvršilo pred tremi leti blizu Subotice. Neki pijan vojak je pričel streljati na orožnika, nakar sta se ona branila in ga smrtno zadela. Vojaška oblast je oba aretirala in jih po dveipolletnem preiskovalnem zaporu predala civilnemu sodišču, kjer sta odsedela že pol leta. Sodišče je spoznalo, da sta se nahajala v silobranu, nakar sta bila oproščena.

— Iz šale pride resnica. V neki vasi v Avstriji je hotel 15 letni deček Dolinski pokazati svoji mami sestrici, kako se ljudje obešajo. V sobi je pritril vrh na neko ključko in vtaknil glavo v zanjko. Nato je ukazal sestrici naj izpodnese stol, kar je ona drage volje storila. Zanjka se je zadržala in deček je po kratkem času izdihnil.

— Železniška nesreča. Zagr. osebnih vlak je skočil te dni med Cabuno in Suhopoljem s tira. Vzrok temu so bili trhlj pragi, ki niso bili pravočasno zamenjani. Dva oseba z vozova sta se prevrnila in precej poškodovani. Od potnikov je težko poškodovana neka ženska, precej pa jih je bilo lahko ranjenih.

— Talentiran sinček. Nek posestnik iz Bistrice na južnem Češkem je poslal svojega 16 letnega sina v Prago v poljedelsko šolo. V kratkem pa je dobil lahkoverni oče od sina pismo, v katerem mu ta sporoča, da je znašel nekaj novega in da mu bo patent omogočil nakup dveh veleposesestev. Oče je sinu verjel in mu je posodil 50.000 kron za kar mu je moral sin obljubiti, da ga nastavi za svojega upravitelja. Da bi očeta v tej veri še podkrepil, je sin falzificiral neke dokumente, ki so jasno izpričevali, da je sin omenjene domene že nekako kupil. Talentiran sin je bil predan sodišču, kjer bo imel dovolj časa, da svoj patent izpopolni.

— Bilo je med vojno. V Barzlovi v Srbiji je živel Milan Živojinović, ki je vsem poznan kot strasten ljubitelj ženskega spola. Bil je poročen, toda imel je tudi nezakonske žene. Svoje oči je vrget tudi na Milevo, ženo svojega sosačana. Ona je bila hladnokrvna in ga je vztrajno odvrčala. Nasilnež pa je grozil, da zažge hišo in da jo ubije, ako ne ugodí njegovim prošnjam. Mileva se je iz strahu pred smrtno udalo, ne da bi njen mož, ki je drugače od nog do glave poštenjak, kaj o tem vedel. Prišla je vojna in oba konurenta sta morala k vojakom. Zgodilo pa se je nekega dne, da je prišel Milevin mož nenadoma domov in da jo je našel v čudnem položaju z njenim ljubimcem. Milan je namreč čisto obiskal svoje ljubico. Njenega moža poštenjaka je to tako ujezilo, da ga je namestu ustrelil. Ta dni se je vršila proti njemu razprava pred beograjskim sodiščem. Ker pa je treba še nekaj podatkov o njegovi osebi, je bila razprava preložena.

— Čevlje kupite od domačih tovarn. Trdke Peter Kozina & Co., z znanko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Novosti iz Primorske.

— Slovenski vojak in naše časopisje. Slovenski fantje v laški armadi se pritožijo, da ne dobivajo slovenskih časopisov, katere jim pošiljajo svojci. Višja vojaška oblastva se izgovarja, da so pri tem krivi nabirje podčastniki. No, da saj vemo kako stvar stoji!

— Mizarska obrt v Solkanu. Kakor znano, se bavi večina solkanskega prebivalstva z mizarsko obrtjo. Toda po vojni so cene njihovih izdelkov zelo padle in je vsled tega njihov zaslužek kljub naporu delu pihal in komaj zadostuje za preživljanje družine. Solkanci so radi tega pričeli resno misliti na izselitev. Prvotno so si zbirali za svoj cilj Rusijo, pozneje pa so to misel opustili in sklenili, da pridejo najprej v našo državo. Vodilni krogi razmišljajo, kako bi izseljevanje preprečili. Dosedaj prevladuje mnenje, da bi svojo obrt obrnili k izdelovanju vinske posode.

— Zalostni dogodki v Vrabčah. Mladina v Vrabčah je priredila, dne 28. februarja ples, katerega se je udeležilo precej ljudstva iz bližnjih vasi. Seveda ni manjkalo tudi orožnikov. Ob policijski uri so fantje ples zaključili in godce povabili k večerji. Plesa-željnim orožnikom pa to ni bilo po godu in so zahtevali, da se ples podaljša in jih začeli pretepatati. Fantje so se jim zahtevi edinele past, ki bi jih utegnili stati težke stotake. Vendar pa so jim dovolili še dva plesa ter nato odšli v drugo gostilno. Kmalu za njimi so prišli tudi tja orožniki in jih začeli pretepatati. Fantje so se jim postavili v bran, vendar pa so se morali, ko je prišla orožniškom pomoč, posrčiti. Orožniki so neglede na to, pričeli v vas streljati in so pri tem ranili precej oseb. Nekaj fantov so aretirali in jih odpeljali na orožniško postajo, kjer so jih izpustili, ker jim niso mogli dokazati nikake krivde.

Socialni vestnik.

— Izseljeniški svet. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo naredbu, po kateri se ustanovlja izseljeniški svet, ki vrši svoje posle na sedežu generalnega izseljeniškega komisarijata. Njegova naloga je, da sodeluje v vseh vprašanjih, ki se tičejo izseljevanja. Ta svet bo dajal svoje mnenje o zakonskih predlogih in načelnih odredbah generalnega komisarijata. Stavi bo tudi samostojne predloge v vprašanjih zaščite izseljeniških interesov. Razen tega bo stal v zvezi z inostranskimi analognimi organizacijami. Njegovi člani so sestavljeni iz zastopnikov generalnega komisarijata, poedinih ministrstev, 24 članov iz vrst izseljenikov, parobrodskih društev, znanstvenikov, denarnih in zavodov gospodarskega značaja. Ti se bodo sestali 2 krat na leto k skupnemu zasedanju. Njegovi zaključki imajo svetovni značaj.

Sport in turiztika.

— Motoklub »Slovenija« v Ljubljani opozarja vse motokidiste in ljubitelje motokidistike, da se vrši ustanovni občni zbor danes, v petek, dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v klubovi sobi restavracije pri »Slonu«.

— Klub kolesarjev in motokidistov »Ilirija« v Ljubljani vabi na VI. redni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 11. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v restavraciji Narodnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. preglednikov, 5. klubovega gospodarja, 6. volitev odbora, preglednikov, rediteljev in 7. slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor v zmlsu § 22 klubovih pravil 1 uro pozneje, kateri je ob vsakem številu članov sklepen. Samostojni predlogi se morajo 8 dni pred občnim zborom pisмено prijaviti podpredsedniku kluba g. Rado Paternostu, Rimska cesta šte. 2. Pozneje prijavljeni predlogi se ne bodo upoštevali. — Odbor.

Ljubljanska porota.

Obsojena »boljševika«.

Včeraj dopoldne se je vršila razprava proti delavcu Francu Smuku iz Glinca, in ključ. pom. Francu Oblaku z Viča, Josipu Marnu iz Ljubljane in Francu Heufel iz Glinca radi hudega dela v poskušenežnega ropa. Omenjena četvorica je v družbi še nekega, med tem že umrlega Antona Heufela in od italijanskih oblasti v Vidmu aretiranega A. Sangerja polizkusila oropati družino Cirman na Glincah. Cela dična družba se je zbrala nekega večera leta 1919 v delavnici Apolonije Heufel, kjer se je maskirala in nato odšla proti omenjenemu stanovanju. Tja prišlih je šel A. Sanger, oborožen s samokresom v hišo, medtem ko so ostali italo obkolili. V hiši je našel na Franciško Sojer, ki je bila pri Cirmanovih na obisku. Nastavil ji je revolver na prsi, rekoč: mi smo boljševiki, hvalite se, dajte denar. Franci pa se je posrečilo pobežniti in poklicati na pomoč stražo, ki pa je prišla že prepozno, kajti koražni tolovaji so jo odpirali. Dva dni pozneje so poskusili svojo srečo pri vinskem trgovcu Vračniku na Glincah. V poznuri so mu ponudili vinsko kupčijo, katero pa je on radi pozne ure odklonil. Njihov namen je namreč bil ta, da bi jim trgovec odprl, nakar bi ga oropali. Obtoženci svojo krivdo deloma priznavajo, trdijo pa, da se ne morejo spomniti, da-li so bili vsi pri teh dejanjih udeleženi. Vkljub temu, da so hoteli zagovorniki celo stvar postaviti v šaljivo luč, so spoznali porotniki krivim Francu Smuku in Francu Oblaku, ki sta bila obsojena na tri leta težke ječe. Ostal dva obtožena pa sta bila radi pomanjkanja dokazov oproščena.

Čuden patrijotizem.

Popoldne se je zagovarjal zaradi hudega dela tativne Rudolf Sotler (iz Ljubljane, pristojen v Brežice). Meseca marca leta 1922 je odšel omenjeni v družbi Slavka Vindiša na Dunaj, kjer se je seznanil na priporočilo svojega prijatelja z nekim Fr. Vagnerjem. Ta ga je vzel k sebi na stanovanje in ga obdržal nekoliko dni. Rudolf Sotler pa je to izrazil in okraedel svojega gostitelja. Odsedel mu je bil zlatnine in drugih vrednostnih predmetov za vsoto 194 tisoč kron. S tem se je podal v Berlin, kjer je nameraval kupiti neko kavarno. V ta namen se je seznanil z neko sumljivo dvojico J. Wechlin in Hildo Schulza, ki mu je otele njegov plen. Ko se je povrnil v Ljubljano, je bil tu aretiran. Svoj zločin zagovarja s tem, da se je hotel maščevati nad Francem Vagnerjem, češ, da je ta vedno strašno zabavljajl čez našo državo in da mu je baje tudi zapal, da so vse njegove vrednosti in zlatnina odnešene iz Jugoslavije. To pa je žalilo skrajno njegov narodni ponos in da ni mogel drugače potolažiti svojih razžaljenih narodnih čustev, kakor da ga je okradel. Njegov z zanosom »predvaljanje« zagovor je izzval med publiko precej prikritkega smeha. Porotniki so potrdili krivdo hudega dela tativne, nakar ga je sodni dvor obsodil na eno leto težke ječe.

Celjska porota.

V ponedeljek, dne 5. t. m. so se po preteku enega leta zopet pričele porotne razprave v Celju. Prva obravnava se je vršila proti Karolu Bevcu, posestniku v Viršanju, ki je obtožen umora. Bevc se je priženil septembra 1922 na posestvo 72 letnega Janca Smrekarja, katerega pa je zelo sovražil, kar je kmalu po poroki povedal tudi večim ošbam. Pri obravnavi je povedal, da sta se oče Smrekar in njegova hči, Bečeva žena, večkrat prepirala. Tako je tudi dne 20. novembra 1922 nastal med očetom in hčerjo prepri, med katerim je zlezal Bevc, ki se je poprej skril pod svojo posteljo, izpod nje in v železnem batom udaril očeta svoje žene po glavi, da se je ta mrtve zgrudil na tla. Potem ga je zavlekel pod kozolec in pristavil desko, da bi izgledalo, kakor da je Smrekar padel s kozolca in se ubil. Vendar je sum takoj padel na Bevca, ki je bil pri razpravi obsojen na smrt na večalnih. Obsojenec je sprejel obsodbo popolnoma hladnokrvno.

Drugi dan, 6. marca dopoldne, se je vršila razprava proti Ivanu Suhodolčanu, rudarju v Panečah, radi uboja in pa proti Matiji Laporniku, posestnikovemu sinu v Panečah. Ivan Suhodolčan je 19. novembra 1922 smrtno ranil z nožem Franca Blatnika, ki je še isti dan umrl. Nož mu je baje dal Lapornik. Obdolžen Suhodolčan je bil radi uboja obsojen na 4 leta težke, poostrene ječe, dočim je bil Lapornik oproščen.

Popoldne se je vršila razprava proti Alojziju Zorčiču, čevljarju v Bojanem. 28. januarja 1923 se je vršila svatba v neki hiši v Vitivasi. Pred hišo je bilo več fantov, katerim so se pridružili še drugi, nakar je nastal pretep. Obtoženi Zorčič je podrl Jožeta Kovčiča na tla ter ga večkrat zabodel z vojaškim bajonetom. Nato je še okral Antona Zagmojstra ter razrezal Kovčičev klubok. Obsojen je bil radi uboja, težke telesne poškodbe in poškodovanja tuje lastnine na 5 let težke ječe.

V sredo, dne 7. marca je sedel na zatožni klopi Ivan Pilih, posestnik v Jazbinah. Obtožen je bil zavratnega umora. Ker je obtoženemu Pilihu pri nekem obračunu odtegnil posestnik Mihael Podkrajšek 1200 K za zapitek, je prišel na večer dne 7. decembra 1922 pod okno ter ustrelil Podkrajška, ki je sedel s svojo ženo na peči. Podkrajšek je še rekel: »Kaj pa je to?«, potem se je mrtve zgrudil. Pilih je orožnikom priznal, da je šel z vojaško puško proti Podkrajškovu hišo v namenu, da Podkrajška iz jeze ustrelji. Obsojen je bil na smrt na večalnih.

Drobtine.

• Največji dimnik na svetu. V zidanju dimnikov so dosegli rekord Amerikanci. Toplinice bakrene rude v Anakondi imajo 178 m visok dimnik, ki odvaja paro in pline v nebeske višine. Notranji premer meri pri tleh 23 m, na vrhu pa 19 m. V eni minuti lahko izpušči 100.000 kubičnih metrov pare in plinov. Da ne bi bilo tega dimnika, bi se vsi delavci zastupili.

• Katera vera je najbolj razširjena. Londonski »Times« prinaša statistiko prebivalstva zemlje po verah. Statistika izkazuje sledeče: katolikov 264 milijonov, protestantov 143 milijonov, pravoslavcev 117 milijonov, muslimanov 202 milijona, brahmanov 222 milijonov, budhistov 120 milijonov, Konfucijevih vernikov 235 milijonov, 12 milijonov je Židov in 145 milijonov paganzov.

Gospodarstvo

TABELA ZA DIMENZIONIRANJE PLOŠČ IN NOSILCEV IZ OJAČENE GA BETONA.

Akademsko društvo jugoslovenskih tehnikov v Ljubljani je izdalo Tabelo za dimenzioniranje plošč in nosilcev iz ojačenega betona. Tabele so sestavljene po predavnih priznanega strokovnjaka g. univ. prof. dr. ing. Miroslava Kasala, kar je zadostno jamstvo za njih teoretično in praktično uporabo. V sedanjih dobi, ko je ojačeni beton vsestransko priznan prvovrsten gradbeni material, je neizbežno, da si vsak, ki se peča z gradbeno stroko, olajša delo, kar mu je omogočeno potom tabel za dimenzioniranje. Tabele opremljene z navodilom uporabe so tiskane samo na eni strani tako, da jih lahko vsak sam kušira na platno, ker so v prvi vrsti namenjene praktiku. Za malenkosten znesek, cena je 4 D, jih lahko vsakdo kupi v knjigarnah Bamberg, Schwentner in Jugoslovanski knjigarni; sicer se pa lahko tudi naročijo pri Akademskem društvu jugoslov. tehnikov ali dobijo pri gospodarju skriptariju v društvenem lokalu na tehnični visoki šoli na Mirju, soba št. 15 in si s tem vsakdo nabavi v praksi neobhodno potreben pripomoček za računanje ojačenega betona ter istočasno pomaga dijaštvu ljubljanske tehnike. — Akademsko društvo Jug. tehnikov v Ljubljani.

• Elektrifikacija železnice na Češkoslovaškem. Prometno ministrstvo Češkoslovaške republike je pričelo z elektrifikacijo železnice in sicer bo najprej elektrificirana proga Praga—Plzen. Za prvo silo pa bodo postavljene v promet električne lokomotive na praških kolodvorih, da se na ta način odstranijo množine dima, ki ga povzročajo lokomotive za premikanje.

INDUSTRIJA.

• Industrijski krediti v poljskih gold-narjih. Industrijski krogi že pričenjajo nametne kredite v poljskih goldnarjih pri emisijskem inštitutu. Krediti so kriti z blagom.

TRGOVINA.

• Prodaja tobaka. Beograd, 8. marca. Z odobrenjem finančnega ministrstva bi monopolna uprava prodala 200.000 kilogramov domačega tobaka iz letine 1920 in 1921, in sicer iz Južne Srbije in okolice Niša.

• Oprostitev trgovine s premogom na Madžarskem. Madžarsko trgovinsko ministrstvo se bavi z načrtom ukinitve deželne premogovnega komisarijata. Ako bo načrt odobren, bo trgovina s premogom na Madžarskem popolnoma svobodna.

• Podražitev tobaka iz izdelkov na Poljskem. S 6. marcem so se podražili na Poljskem vsi tobaki izdelki za 70—80%.

• Olajšanje izvoza iz Madžarske. Madžarska vlada namerava dovoliti prost izvoz vseh onih produktov, ki jih producira v večjih množinah, kakor jih potrebuje domači konzum. Izvozne pristojbine se bodo že v naprej stalno določile.

DENARSTVO.

• K sanaciji avstrijskih financ. Avstrijska vlada namerava imenovati za komisarja avstrijske železnice ameriškega polkovnika Kauseya. Društvo narodov pa bo predlago, da imenuje tudi za upravo državnih tobaknih monopolov primerneга imozemskega strokovnjaka.

• Kreditne ponudbe Poljski. Poljsko finančno ministrstvo je prejelo v slednjem času prece krednih ponudb v tujih valutah. Ministrstvo je te ponudbe zaenkrat se odklonilo, ker namerava počakati, da dovolj sejm finančni sanacijski načrt.

• Madžarska notna banka je dobila iz likvidacijske mase avstro-ogrške banke zlata in srebra v vrednosti za 10 milijonov kron. Državni erar se je v poslednjem tednu februaria zopet zadolžil za eno milijardo ter dolguje sedaj notni banki 23 milijonov kron.

• Nov nemški kovani denar. V petek so pričeli v Nemčiji kovati nove novce po 200 mark. Novi bodo imeli obliko srebrnega novca za 1 marko ter jih bodo nakovali v vrednosti za 60 milijard mark. Dnevno bodo kovali okrog 2 milijona teh novcev in kadar bi imela država v zalogi 15 milijonov, ga bo izročila prometu. To bo najbrž v kakih 8 ali 10 dneh.

• Rusija se vrača k denarnemu gospodarstvu. Koncem marca se vrši v Moskvi dvanajsti kongres ruske komunistične stranke, ki bo razpravljal o reorganizaciji in okrepitvi državne industrije, fiskalne politike v provinci, reorganizacije sovjetskih oblasti v federaciji sovjetskih republik, nacionalnega vprašanja itd. Po neki izjavi bo Rusija podzela radikalno izpremembo fiskaalnega sistema v tej smeri, da se davki ne bodo več plačevali

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.